

УДК 336.71: 334 (477)

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТІЙКОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА

К. Ільїна

Львівський національний університет імені Івана Франка

У статті дано характеристику фінансового потенціалу стійкості інноваційного підприємства в сучасних умовах господарювання. Подано рекомендації та розглянуто можливі напрями оцінки фінансового потенціалу стійкості підприємства, що прагне впроваджувати інновації на основі світових досягнень економічної думки у галузі фінансового аналізу.

Ключові слова: інновація, інноваційний розвиток, стійкість, фінансова міцність, фінансовий потенціал, глобалізаційні процеси.

У сьогоднішніх глобалізованих умовах господарювання Україні ні в якому випадку не можна нехтувати інноваційними процесами. Адже, розвинені країни світу приділяють значну увагу питанням розвитку з використанням новітніх технологій. Тому, щоб не стати аутсайдером і сировинним додатком на інноваційному поприщі, нашій економіці необхідно мобілізувати наявні сили і спрямувати їх в русло технічного прогресу. Успіх у інноваційній діяльності залежить насамперед від ефективного використання потенціалу суб'єкта господарювання, передусім фінансового. Саме тому, на нашу думку, доцільно здійснювати оцінку інноваційних і інноваційно налаштованих підприємств з огляду на їх фінансовий потенціал.

В економічній літературі останнім часом активно обговорюються питання інноваційного розвитку і інноваційного потенціалу. Зокрема, дослідженню потенціалу підприємства приділяли увагу такі вчені, як В.А.Верба, А.В. Гриньов, О.К. Добикіна, В.О. Калишенко, С.В. Касьянюк, Л.С. Мартюшева, І.В. Новикова, В.С. Рижков, Л.І. Федулова, В.Г. Чабан та ін.

Багато дослідників, говорячи про інноваційний потенціал оцінюють його як ресурсне забезпечення підприємства [2, с. 6; 5, с. 676]. Однак, констатувати наявність самих ресурсів ще недостатньо, тому що в такому випадку отримуємо тільки статичні дані. Проводити ж аналіз, на наш погляд, потрібно не лише в статистиці, але й у динаміці, тобто зосереджуватися не тільки на оцінці наявних ресурсів, а й на тому, як ці ресурси можуть бути використані у майбутньому.

У зв'язку з цим метою статті є дослідження поняття фінансового потенціалу стійкості інноваційного чи інноваційно налаштованого підприємства і розроблення практичних рекомендацій з його оцінки на основі сучасних досягнень економічної думки у галузі фінансового аналізу.

Зауважимо, що потенціал - це перспектива розвитку суб'єкта господарювання. Однак, досліджуючи перспективу варто, в першу чергу, оцінити наявний стан

речей на підприємстві. Однією з найважливіших складових потенціалу є фінансовий потенціал, який можна визначити як можливості підприємства одержувати і використовувати фінансові ресурси, тобто сукупність можливостей ефективного залучення та користування коштами.

Інноваційне підприємство – це господарюючий суб'єкт, що виготовляє інноваційну продукцію (надає інноваційні послуги), або впроваджує науково-технічне досягнення з метою отримання додаткового ефекту від своєї діяльності. Таким чином, фактично будь-яке підприємство може стати інноваційним. Тому актуальним стає питання фінансового потенціалу інноваційного розвитку підприємства.

На нашу думку, фінансовий потенціал можна поділити на чотири ключові складові: 1) фінансовий потенціал стійкості (здатність підприємства підтримувати свою життєдіяльність, протистоячи зовнішнім і внутрішнім негативним впливам); 2) фінансовий потенціал забезпечення (здатність сформувати ефективну структуру капіталу); 3) фінансовий потенціал росту (здатність підприємства ефективно вести свою поточну діяльність); 4) фінансовий потенціал розвитку (здатність підприємства розвиватися за рахунок інвестицій).

Вважаємо, що основою фінансового потенціалу інноваційного підприємства є його фінансова стійкість в процесі здійснення господарської діяльності. Тому у даній статті проведено аналіз основних показників фінансової стійкості інноваційного підприємства.

Зазначимо, що оцінка фінансового потенціалу стійкості повинна проводитись як для підприємства, яке вже займається інноваційною діяльністю, так і для підприємства, що тільки має намір і зважується ступити на цей шлях. Отже, вона передбачає не тільки фінансовий аналіз існуючого інноваційного підприємства, а й покликана дати відповідь на питання чи варто звичайному (традиційному) підприємству за даних умов реалізовувати стратегію інноваційного розвитку і, якщо так, то в якій мірі. Як свідчить практика, інноваційна діяльність несе в собі значний ризик. Оцінка потенціалу такого підприємства повинна починатись з оцінки фінансової стійкості, тобто здатності протистояти ринковим збуренням, несприятливим змінам ситуації на ринку, результатам невдалих проєктів.

Чим впевненішу позицію займає підприємство, тим більша ймовірність, що навіть у разі невдачі воно зможе втриматися на ринку. Щоб оцінити фінансовий потенціал стійкості інноваційного підприємства можна скористатися відомими методиками фінансового аналізу. Оцінку доцільно проводити, на нашу думку, в таких напрямках: аналіз фінансової стійкості (аналіз структури капіталу, аналіз забезпеченості запасів) і аналіз успішності операційної діяльності (запасу фінансової стійкості, а також аналіз підприємницького ризику, зокрема операційного важеля і фінансового ризику).

Так, досліджувати структуру капіталу підприємства можна виходячи з двох цілей. Першим, очевидно, має бути аналіз з позицій стійкості, тобто метою дослідження є вирішення питання, наскільки сформована структура капіталу забезпечує непохитність підприємства, його можливість вистояти у непростих ринкових умовах. Одночасно структуру капіталу можна оцінювати з позицій її ефективності. У даному дослідженні нас цікавить перша мета, хоча і друга є не менш важливою.

Показники структури капіталу свідчать, наскільки фірма незалежна від зовнішніх кредиторів та наскільки вона платоспроможна. До цих показників

належать коефіцієнт фінансової незалежності і обернений до нього – коефіцієнт фінансової залежності, а також коефіцієнт фінансового ризику, коефіцієнт маневреності власного капіталу, співвідношення сумарних зобов'язань до сумарних активів, співвідношення довгострокових зобов'язань до сумарних активів, коефіцієнт покриття процентів [3, с.101-103].

Коефіцієнт фінансової незалежності ($K_{\text{нез}}$) розраховується за формулою:

$$K_{\text{нез}} = \frac{BK}{A}, \text{ де } BK - \text{ власний капітал, } A - \text{ активи підприємства.}$$

Даний коефіцієнт характеризує рівень незалежності підприємства від зовнішніх кредиторів. Нині вчені наводять оптимальне значення цього коефіцієнта у межах 0,5-0,8.

Якщо власний капітал становить менше половини активів, то це свідчить про зростання залежності підприємства від кредиторів. Користування позиченими коштами має тимчасовий характер і з часом вони будуть вилучені з внутрішнього обороту та повернуті власнику. Потрібно враховувати також і те, що підприємству необхідно забезпечувати вчасну сплату відсотків. Якщо до цього додати невизначеність успіху, яку несе інноваційна діяльність, то господарюючий суб'єкт може опинитися на межі фінансової кризи. До того ж не варто ризикувати активами, в яких левову частку займають чужі кошти. Верхня межа на рівні 0,8 є прийнятною, оскільки недоцільно розраховувати лише на власний капітал і нехтувати можливістю додаткового залучення коштів для розвитку, а також ефектом фінансового лівереджу. Отже, значення показника менше за 0,5 свідчить про фінансову нестійкість підприємства, більше за 0,8 – надмірну пасивність. Коефіцієнт фінансової незалежності в діапазоні 0,5 – 0,8 характеризує ефективну стійкість суб'єкта господарювання.

Важливим для суб'єкта господарювання є також коефіцієнт фінансового ризику ($K_{\text{ф.р.}}$), який відображає співвідношення позичених і власних коштів.

$$K_{\text{ф.р.}} = \frac{ПК}{BK}, \text{ де } ПК - \text{ позичені кошти, } BK - \text{ власний капітал.}$$

Як свідчить практика, оптимальне значення коефіцієнта становить приблизно 0,25–1. Він доповнює попередній і дозволяє поглибити висновки, зроблені на його основі.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу ($K_{\text{ман}}$) визначає частку оборотних коштів у власному капіталі підприємства.

$$K_{\text{ман}} = \frac{BOK}{BK}, \text{ де } BOK - \text{ власні оборотні кошти, } BK - \text{ власний капітал.}$$

За цим показником можна судити, наскільки гнучким може бути підприємство, що є дуже важливим для інноваційної діяльності, адже дозволить вчасно зреагувати на збурення. До того ж оборотні кошти забезпечують поточну життєдіяльність фірми. Проте, дати за цим показником оцінку фінансової стійкості можна тільки виходячи з конкретної ситуації. Адже, інноваційне підприємство може бути великим із значними необоротними активами, а може бути маленькою фірмою, в розпорядженні якої є лише невеликий офіс. На практиці все залежить від специфіки діяльності і галузі. Найкращою є ситуація, коли підприємство здатне покривати запаси, в основному, власними оборотними коштами (BOK). У такому разі забезпечується безперервність процесу виробництва [4].

Важливим для прийняття рішень є також коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів ($K_{o/n}$).

$$K_{o/n} = \frac{OA}{HA}, \text{ де } OA \text{ – оборотні активи, } HA \text{ – необоротні активи.}$$

Цей показник відображає співвідношення між мобільними і немобільними активами підприємства. Він теж є залежним від специфіки галузі. Стверджувати, що підприємство є фінансово стійким можна лише тоді, коли буде виконуватись співвідношення $K_{o/n} > K_{ф.р.}$ [4].

Частку активів підприємства, яка фінансується за рахунок кредитів відображає співвідношення загальних зобов'язань і сумарних активів ($K_{з.з.}$).

$$K_{з.з.} = \frac{ЗЗ}{A}, \text{ де } ЗЗ \text{ – загальні зобов'язання підприємства, } A \text{ – активи.}$$

Значення коефіцієнта є оптимальним, якщо воно знаходиться в діапазоні 0,2 – 0,5.

Цей коефіцієнт можна назвати коефіцієнтом фінансової залежності. Він показує, яка частка активів підприємства сформована за кошти кредиторів.

Водночас конкретизує попередній показник коефіцієнт співвідношення довгострокових зобов'язань до активів ($K_{д.з.}$).

$$K_{д.з.} = \frac{ДЗ}{A}, \text{ де } ДЗ \text{ – довгострокові зобов'язання, } A \text{ – активи фірми.}$$

Частину основних засобів, що фінансуються за рахунок довгострокових позичок відображає коефіцієнт співвідношення довгострокових зобов'язань і довгострокових (необоротних) активів ($K_{д.а.}$).

$$K_{д.а.} = \frac{ДЗ}{ДА}, \text{ де } ДЗ \text{ – довгострокові зобов'язання, } ДА \text{ – довгострокові}$$

(необоротні) активи.

Коефіцієнт покриття процентів показує наскільки захищені кредитори від невиконання відсотків за користування кредитом ($K_{\%}$). Він демонструє скільки разів за звітний період компанія заробила кошти для виплати процентів за кредити.

$$K_{\%} = \frac{Пд.о.в.в.}{Вк}, \text{ де } Пд.о.в.в. \text{ – прибуток до оподаткування і виплати відсотків,}$$

Вк - відсотки за користування кредитом. Значення даного показника не може становити менше 1 [3, с. 101-103].

Подібним до попереднього показника є коефіцієнт покриття відсотків по облігаціях ($K_{\%o}$).

$$K_{\%o} = \frac{Пд.о.в.в.}{Вo}, \text{ де } Пд.о.в.в. \text{ – прибуток до оподаткування і виплати відсотків,}$$

Вo - відсотки по облігаціях.

Коефіцієнт покриття платежів по довгострокових пасивах ($K_{п.п.д.п.}$) (коефіцієнт покриття платежів з фіксованим терміном сплати) розраховується наступним чином:

$$K_{п.п.д.п.} = \frac{Пд.о.в.в. + Лз.вх.}{В + Лз.вих.}, \text{ де } Пд.о.в.в. - \text{прибуток до оподаткування і}$$

виплати відсотків, В – відсотки, які сплачує підприємство, Лз – річні лізингові платежі (вхідні і вихідні).

Наскільки підприємство спроможне покривати за рахунок власних грошових надходжень свої фінансові зобов'язання показує коефіцієнт покриття грошовими потоками.

$$K_{грп} = \frac{Пд.о.в.в. + Лз.вх. + Ам}{В + Лз.вих. + Дв / (1 - Под) + Т / (1 - Под)}, \text{ де } Пд.о.в.в. - \text{прибуток до}$$

оподаткування і виплати відсотків, Лз – річні лізингові платежі, Ам – амортизація, В – відсотки, які сплачує підприємство, Дв – дивіденди, по привілейованих акціях, Т – платежі по погашенню тіла заборгованості, Под – ставка податку на прибуток [7, с. 101-103].

Необхідність поділу дивідендів по привілейованих акціях і платежів по погашенню тіла заборгованості на (1-Под), викликана тим, що як дивіденди так і погашення кредиту виплачуються після розрахунку підприємства за своїм податковим зобов'язанням.

Якщо більшість коефіцієнтів показують відносно позитивні результати, то можна зробити висновок, що структура капіталу є надійною. Якщо ж коефіцієнт фінансової незалежності низький, відповідно, позичені кошти значно перевищують власні, коефіцієнт маневреності незначний, більша частина основних фондів фінансується за рахунок позичок, а коефіцієнти покриття кредитів і відсотків незадовільні, то такому підприємству навряд чи потрібно задумуватись про інноваційну діяльність. Якщо ж воно вже нею займається, то перспектива такої компанії залишає лише надіятись на краще.

На основі наведених вище показників потрібно дати оцінку стосовно структури капіталу як надійної, достатньої чи критичної.

Показники структури капіталу свідчать про платоспроможність підприємства, тобто про його можливості відповідати за своїми зобов'язаннями в майбутньому. Проте, для компанії важливою є також здатність погашати борги і у короткостроковій перспективі. Така здатність називається ліквідністю.

Оцінити ліквідність можна виходячи з трьох показників: коефіцієнта поточної ліквідності, коефіцієнта критичної ліквідності, коефіцієнта абсолютної ліквідності.

Коефіцієнт поточної ліквідності ($K_{поточ.л.}$) розраховується як співвідношення оборотних активів і поточних зобов'язань.

$$K_{поточ.л.} = \frac{ОА}{ПЗ}, \text{ де } ОА - \text{оборотні активи, } ПЗ - \text{поточні зобов'язання.}$$

У зв'язку з тим, що не всі оборотні активи є однаково високоліквідними, значення коефіцієнта поточної ліквідності має бути не менше 2. Тому що у випадку, коли підприємству довелося б водночас розраховуватися за всіма своїми поточними зобов'язаннями, обов'язково необхідно залишити резерв для обслуговування основної діяльності.

Для визначення коефіцієнту критичної ліквідності ($K_{крит.л.}$) оборотні активи зменшують на величину запасів, оскільки запаси не завжди зберігають високу ліквідність.

$$K_{\text{крит.л.}} = \frac{OA - \text{Запаси}}{ПЗ}$$

У відповідності до діючих методик оптимальне значення цього коефіцієнта відповідає 0,7-0,8.

Розрахунок коефіцієнта абсолютної ($K_{\text{абс.л.}}$) ліквідності проводять на основі цілком ліквідних активів – грошових коштів та їх еквівалентів.

$$K_{\text{абс.л.}} = \frac{Гр.кош. + Екв.гр.кош.}{ПЗ}$$

Вважається достатнім значення цього коефіцієнта на рівні 0,2-0,35.

Показники ліквідності та платоспроможності цікавлять не лише менеджмент компанії, а й кредиторів.

Окрім структури капіталу та ліквідності важливе значення також має забезпеченість запасів плановими джерелами фінансування. До планових джерел фінансування належить власні обігові кошти, короткострокові кредити банку для поповнення обігових коштів, кредиторська заборгованість, отримані від покупців аванси, доходи майбутніх періодів, строк отримання яких менший від 1 року.

Для оцінки фінансової стійкості у цьому контексті визначається коефіцієнт забезпеченості запасів (K_{33}). Якщо власні обігові кошти перевищують величину необхідних запасів, тобто $K_{33} = \text{ВОК} / 3 > 1$, то говорять про абсолютну фінансову стійкість. Проте, надмірне перевищення ВОК над запасами також може свідчити про недостатню ефективність використання фінансових ресурсів [4].

У випадку, коли планові джерела фінансування (ПДФ) дорівнюють величині запасів, тобто $K_{33} = \text{ПДФ} / 3 = 1$, це означає, що фінансова стійкість підприємства достатня. Нестійкий (передкризовий) фінансовий стан настає тоді, коли планові джерела фінансування не покривають необхідних запасів, проте є можливість додаткового залучення короткотермінових банківських кредитів для подолання тимчасових труднощів. Математична нерівність у такому випадку матиме наступний вигляд: $K_{33} = (\text{ПДФ} + \Delta) / 3 = 1$. Та у випадку, коли такої допомоги буде недостатньо, тобто $K_{33} = (\text{ПДФ} + \Delta) / 3 < 1$, настає кризовий фінансовий стан [8, с. 69-70].

Запас фінансової стійкості (ЗФС) чи як його ще називають межа фінансової безпеки відображає так звану зону безпечності. Він показує, до якого критичного рівня може знизитись обсяг виробництва і реалізації без ризику понести втрати. Тобто іншими словами це величина, на яку обсяг реалізації перевищує точку беззбитковості. Чим більший ЗФС, тим фінансово стійкіше підприємство.

Цей показник буде актуальним і для підприємства, яке вже займається інноваційною діяльністю і для такого, що лише має намір нею займатися. З допомогою даного показника можна дати відповідь на питання, як вплине інноваційний розвиток на фінансові результати фірми.

Зауважимо, що ЗФС підприємства можна обрахувати як у грошовій формі, так і в процентах [6].

ЗФС у грошовій формі = Виторг – Точка беззбитковості у грошовій формі.

$$\text{ЗФС у процентах} = \frac{\text{ЗФС у грошовій формі}}{\text{Виторг}} * 100\%$$

Визначити точку безбитковості можна в натуральних і в грошових одиницях. У першому випадку використовують показник маржинального доходу, в другому – коефіцієнт маржинального доходу [8, с. 71-72].

Отже, точка безбитковості в натуральних одиницях буде обчислюватися за наступною формулою:

$$ТБ_{\text{нат.од.}} = \text{Постійні витрати} / МД_{\text{од.прод.}}$$

$ТБ_{\text{гр.од.}} = \text{Постійні витрати} / K_{\text{мд}}$, де $МД_{\text{од.прод.}}$ – маржинальний дохід на одиницю продукції, $K_{\text{мд}}$ – коефіцієнт маржинального доходу

Як розраховується маржинальний дохід та коефіцієнт маржинального доходу показано нижче.

Окрім, ЗФС рахують ще також коефіцієнт запасу фінансової стійкості ($K_{\text{з.с.}}$). Він має наступний вигляд:

$$K_{\text{з.с.}} = \text{ЗФС} / \text{Точка безбитковості.}$$

Зрозуміло, що чим вищими будуть запас фінансової стійкості і коефіцієнт запасу фінансової стійкості, тим стійкішим вважатиметься підприємство.

Зробивши наведені розрахунки можна обрахувати величину прибутку:

$$\text{Прибуток} = K_{\text{мд}} * \text{ЗФС}$$

Якщо ЗФС у процентах високий (виторг значно перевищує точку безбитковості), то ми говоримо про надійний ЗФС. Коли виторг прирівнюється до точки безбитковості, тобто ЗФС у процентах складає близько 0%, доводиться говорити про критичний стан підприємства.

Надійний ЗФС чи достатній, повинно вирішити саме підприємство, виходячи з конкретної ситуації, а також зіставляючи попередні і поточні результати.

Стійкість, на нашу думку, в сучасних нестабільних умовах господарювання залежить ще й від того, наскільки менеджменту вдалося врахувати ризик. До того ж відомо, що інноваційна діяльність завжди супроводжується великим ризиком.

Світова практика виділяє два типи ризику, пов'язаного із структурою капіталу. Це, так званий підприємницький ризик або бізнес-ризик і фінансовий ризик [1, ст. 483-492, 7, с. 189 – 190].

Підприємницький ризик визначається: мінливістю попиту на продукцію фірми (зрозуміло, що чим менша мінливість попиту на товари фірми, тим меншим буде і бізнес-ризик), мінливістю оптових та роздрібних цін на продукцію (якщо ціни на продукцію фірми нестабільні, це збільшить ризик), здатністю підприємства здійснювати зміни цін відповідно до зміни вартості купованих нею товарів і послуг (деякі підприємства з тих чи інших причин обмежені в можливостях зміни своїх цін, проте, здатність до оперативної реакції на зміну вхідних цін зменшить бізнес-ризик), операційним лівереджем.

Операційний лівередж ґрунтується на поділі витрат підприємства на постійні і змінні. Для розрахунку операційного лівереджу визначаються такі показники як маржинальний дохід або валова маржа.

Маржинальний дохід дорівнює сумі постійних затрат і прибутку.

$$МД = \text{Постійні затрати} + \text{Прибуток}$$

Коефіцієнт маржинального доходу – це співвідношення маржинального доходу і виторгу.

$$\text{Валова маржа} = \text{Виторг} - \text{Змінні витрати}$$

Як відомо, виторг повинен покрити змінні, постійні витрати і прибуток.

$$\text{Виторг} = \text{Постійні витрати} + \text{змінні витрати} + \text{прибуток}$$

$$\text{Тобто, виторг} = \text{Змінні витрати} + \text{Маржинальний дохід}$$

Щоб не зупинилась виробнича діяльність підприємство повинне у будь-якому випадку покрити свої змінні витрати, тому аналіз зосереджується на маржинальному доході. Коли фірма продає кількість товару достатню для покриття своїх постійних затрат, кожна надлишкова над ними виторгувана грошова одиниця піде на формування прибутку.

У скільки разів зміниться значення прибутку при збільшенні чи зменшенні обсягу продажів якраз і ілюструє операційний лівередж (важіль).

Величину операційного важеля розраховують таким чином:

$$\text{Операційний важіль} = \frac{\text{Маржинальний дохід}}{\text{Прибуток}}$$

Постійні і змінні витрати у різних підприємств мають неоднакове співвідношення і динаміку. Що більший рівень постійних витрат, тим сильніша дія операційного важеля, тобто й більший ризик втрат для підприємства.

При цьому потрібно врахувати той факт, що в інноваційному підприємстві постійні витрати і так знаходяться на високому рівні, що викликане специфікою галузі. Адже, потрібно оплачувати висококваліфікований науково-технічний персонал, проведення НДДКР тощо.

На думку Бріггема Є.Ф., фірма завжди несе певний бізнес-ризик, який «визначається як невпевненість, що характерна при плануваннях майбутнього обороту на активах (ROA)» [1, с. 485]. Додатковим до бізнес-ризiku є фінансовий. Він виникає на основі фінансового лівереджу, тобто співвідношення власних і позичених коштів і падає на звичайних акціонерів.

Змінювати структуру капіталу і брати додаткові позики можна лише в тому разі, якщо звичайні акціонери готові нести цей фінансовий ризик.

Підприємству також потрібно звернути увагу на ступінь врахування у своїй діяльності впливу бізнес-ризiku, зокрема сили дії операційного важеля, а також фінансового ризiku. Така оцінка може проводитись у порівнянні з результатами попередніх періодів і на основі експертних оцінок.

Оцінку фінансової стійкості інноваційного чи інноваційно налаштованого підприємства можна узагальнити шляхом формування зведеної таблиці основних показників фінансової стійкості (табл. 1).

Табл. 1

Шкала основних показників фінансової стійкості

Критерії оцінки	Надійно	Достатньо	Критично
Структура капіталу			
Ліквідність			
К забезпеченості запасами			
ЗФМ у %			
Врахування бізнес-ризiku			
в т.ч. операційного важеля			
Врахування фінансового ризiku			

На основі аналізу результатів, отриманих з цієї таблиці, можна обрати певну інноваційну політику суб'єкта господарювання відповідно до рівня фінансової стійкості. Зокрема, коли досліджувалося підприємство, для якого інноваційна

діяльність не є основною, то у випадку оцінки «надійно», воно може втілювати у життя ризикові інноваційні проекти, оскільки навіть у разі труднощів спроможне встояти за рахунок випуску класичної продукції (табл. 2).

Табл. 2

Тип інноваційної політики відповідно до рівня фінансової стійкості

Рівень фінансової стійкості за оцінювальною шкалою	Типи інноваційної політики підприємства		
	Агресивна	Помірна	Нейтральна
	Надійно	Достатньо	Критично

Таким чином, на нашу думку, якщо більшість запропонованих критеріїв відображає оцінку «надійно», то фірма може проводити агресивну інноваційну політику. Підприємство може займатися традиційною виробничою діяльністю і поряд з тим впроваджувати інновації, а може бути суто інноваційним. Якщо суто інноваційне підприємство проводить аналіз за наведеними вище показниками і отримує характеристику «надійно», то це значить, що аналізована компанія є або буде (у разі, якщо аналіз базувався на прогностичних даних) успішною у сфері інновацій.

Якщо ж фінансова міцність «достатня», підприємству варто проводити помірковану інноваційну політику: займатися поліпшувальними інноваціями, відмовитися від радикальних і ризикових проектів.

У разі критичної оцінки інноваційному підприємству краще перепрофілюватися на більш звичну діяльність, а якщо компанія тільки збиралась запровадити інноваційний проект і не буде повної впевненості в успіху, поки краще буде відмовитися від цього проекту. Тобто проводити нейтральну інноваційну політику. Менеджменту також варто задуматися, якщо хоча б один показників демонструє рівень «критично».

Звісно, ці показники не панацея, оскільки кожна фірма має «кращі» і «гірші» часи. Щоб отримати надійні результати потрібно провести дослідження за кілька відрізків часу (напр., помісячно на протязі півроку, року).

Отже, підсумовуючи вище сказане, можна зробити висновок, що перш, ніж приймати рішення про впровадження інновацій на підприємстві необхідно всебічно оцінити його фінансові можливості. І це означає не просто дати кількісну характеристику фінансових ресурсів, а провести комплексне дослідження капіталу і операційної діяльності підприємства з точки зору фінансової стійкості. Відповідно до отриманих результатів фірма зможе обрати тип інноваційної політики, який найбільше відповідає її можливостям. Наведені показники покликані охарактеризувати особливо важливі параметри діяльності підприємства, які повинні бути досліджені в процесі такого аналізу. Проте перелік таких показників можна розширити чи видозмінити в залежності від конкретних потреб.

У даній статті досліджено фінансовий потенціал стійкості інноваційного чи інноваційно налаштованого підприємства. Однак, не менш важливими залишаються питання фінансової ефективності функціонування і можливостей

фінансового розвитку вітчизняних підприємств. Отже, подальші дослідження будуть спрямовані на з'ясування сутності цих проблем в діяльності підприємств.

Примітки

1. Брігхем Є. Основи фінансового менеджменту: Пер. з англ. – Київ: Молодь, 1997. – 1000 с.
2. Добикіна О.К., Рижков В.С., Касьянюк С.В., Конотько М.Є., Костенко Т.Д., Герасимова А.А. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 208 с.
3. Жолонський Є. Фінансово-економічний аналіз бізнесу промислових компаній. – Х.: Фактор, 2007. – 320 с.
4. Коваленко Л.О., Ремньова Л.М. Фінансовий менеджмент: Навч. посіб. — 2-ге вид., перероб. і доп. — К.: Знання, 2005. — 485 с. Доступно з електронного ресурсу <http://www.library.if.ua/books/52.html>
5. Корпоративні структури в національній інноваційній системі України / За ред. д-ра екон. наук Л.І. Федулової. - К.: вид-во УкрІНТЕІ, 2007. - 812 с.
6. Кузьменко Л.В. Фінансовий менеджмент: Навч. посіб./ Л.В.Кузьменко, В.В.Кузьмін, В.М.Шаповалова. – Х.: Олді-плюс, 2003. – 256 с. Доступно з електронного ресурсу <http://bookz.com.ua/10/0003.htm>
7. Суторміна В.М. Фінанси зарубіжних корпорацій: Навч. посібник/ В.М. Суторміна, В.М.Федосов, Н.С. Резанова; за ред. В.М. Федосова. – К.: Либідь, 1993. – 247 с.
8. Шморгун Н.П., Головка І.В. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник. – К.: ЦНЛ, 2006. – 528 с.

ANALYSIS OF FINANCIAL POTENTIAL OF FIRMS OF INNOVATIVE ENTERPRISE

K. Ilyina

Lviv National University of Ivan Franko

Financial potential of firms of innovative enterprise is considered in the article. Recommendations of estimation of financial potential of firms of innovative enterprise are given. Three basic strategies of innovative development of enterprise are offered depending on the terms of manage.

Key words: innovation, innovative development, stability, financial strength, financial capacity, globalization processes

**АНАЛИЗ ФИНАНСОВОГО ПОТЕНЦИАЛА УСТОЙЧИВОСТИ
ИННОВАЦИОННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ**

В статье дана характеристика финансового потенциала устойчивости инновационного предприятия в современных условиях хозяйствования. Представлены рекомендации и рассмотрены возможные направления оценки финансового потенциала устойчивости предприятия, которое стремится внедрять инновации на основе мировых достижений экономической науки в области финансового анализа.

Ключевые слова: инновация, инновационное развитие, устойчивость, финансовая прочность, финансовый потенциал, глобализационные процессы.